

ZKUŠENOSTI ZE SPOLEČNÝCH VŠEVOJSKOVÝCH CVIČENÍ

V operacích Velké vlastenecké války bok po boku se sovětskými vojáky plnily společné bojové úkoly jednotky, útvary, svazky a svazy spojeneckých armád. Tak např. 1. československý samostatný prapor u Sokolova bojoval v sestavě 25. a později 62. gardové střelecké divize 3. tankové armády a jeho boj podporovala tanková brigáda, 4 oddíly „katuší“, 2 dělostřelecké oddíly a dělostřelecký protitankový pluk.

Na podzim roku 1943 se 1. čs. samostatná brigáda v sestavě 51. střeleckého sboru 38. armády zúčastnila osvobozovacích bojů hlavního města Ukrajiny — Kyjeva.

V září 1944 v bojích o Karpaty byla československému sboru přidělena sovětská 359. střelecká divize, která po několika dnech plnila bojové úkoly spolu s našimi vojáky.

Historické zkušenosti a současné poznatky z mezinárodních vztahů svědčí o tom, že je objektivně nutné dále rozšiřovat oblasti, stupně a formy vojenské integrace. Mezi jednu z forem patří i společná vševojsková cvičení.

Příprava a řízení společných vševojskových cvičení má objektivní charakter, který je podmíněn národními zvláštnostmi každé spojenecké armády.

Mezi zvláštnosti můžeme řadit různé technické vybavení, organizační strukturu, úroveň přípravy vojáků, bojové možnosti a odlišnosti v některých předpisech.

Různorodost těchto faktorů svým obsahem je hlavní příčinou některých odlišností v přípravě a konání společných vševojskových cvičení od zpracování cvičení až po závěrečný společný mítink.

Hlavní význam těchto cvičení spočívá v tom, že v průběhu cvičení se neformál-

ně prohlubují přátelské svazky mezi vojáky bratrských armád a posiluje se třídní vědomí sounáležitosti. Jsou příležitostí k výměně zkušeností z bojové a politické přípravy a bojové mistrovství zúčastněných vojsk se pozvedá na vyšší stupeň.

V posledních letech se útvary a svazky ČSLA zúčastnily řady spojeneckých a společných vševojskových cvičení, jako např. v roce 1979 na cvičení Stít-79 v MLR byl msp a BVP začleněn do svazku MLA a později podřízen sovětské divizi; v roce 1980 na cvičení Bratrství ve zbraní v NDR byla msd ČSLA začleněna do sestavy vševojskové armády NLA NDR a později převedena do sestavy sovětské armády. V roce 1982 při cvičení Družba-82 byl tp MLA začleněn do sestavy msd ČSLA a pak podřízen sovětské divizi. V září 1982 proběhlo na území NDR společné plukovní taktické cvičení s bojovou střelbou pod názvem Normblende-82. Cvičení se zúčastnil z ČSLA motostřelecký pluk na OT-64 zesílený dělostřeleckým plukem bez 1. oddílu.

Cílem těchto cvičení bylo prohloubit znalosti a praktické návyky všech velitelů ve velení vojskům při plnění společných bojových úkolů s důrazem na těsnou součinnost při průlomu nepřátelské obrany, násilný přechod vodní překážky s využitím komplexního palebného ničení nepřítelů dosáhnout přesné spolupráce vojsk co do místa, úkolů a času s překonáním některých problémů v jazykovém projevu. Zdokonalit velitele v organizaci politické práce k prohloubení přátelství ve zbraní v zájmu splnění bojových úkolů.

Jednou z podmínek úspěšné spolupráce při těchto cvičeních je včasné a úplné roz-

pracování materiálů k přípravě a vedení cvičení.

Zkušenosti ze cvičení Štít-79 i Normblende-82 potvrzují správnost zásady podílu všech zúčastněných armád na přípravě těchto materiálů a jejich rozpracování pro národní armády. K rozpracování jednotlivých dokumentů bylo účelné vytvořit operační skupinu ve složení 1 důstojník operačního oddělení a po 1 důstojníku OBP, ORVD, OŽV (OCHV), politického oddělení a štábu týlu; celkem 6—7 důstojníků. Skupina v tomto složení je schopna za řízení zástupce velitele armády v průběhu 7—10 dnů po schválení cvičení rozpracovat veškeré materiály nutné pro přípravu a řízení společného vševojskového cvičení. Pro kvalitní práci skupiny je nutné, aby její příslušníci dobře znali ruský jazyk a jeden z nich národní jazyk té země, kde cvičení probíhá.

Při cvičení Štít-79 byla rozpracována dokumentace včetně rekognoskace v terénu za 7 dní.

Při cvičení Normblende-82 byla rozpracována dokumentace, proběhl konkrétní dohovor v týlové oblasti a rekognoskace v terénu za 10 dní.

Veškerá grafická dokumentace, Plán řízení i Bojová a odborná nařízení byly zpracovány v ruském jazyce. Pouze pomocné dokumentace byly zpracovány v národním jazyce.

Pro úspěšný průběh cvičení má velký význam rekognoskace v terénu a seznámení se se zájmovým prostorem za řízení řídicího cvičení. Nejvýhodnější je organizovat toto zaměstnání za účasti náčelníků druhů vojsk řídicího štábu 2.—3. den po seznámení všech s předpokládaným průběhem cvičení. Zpravidla bude probíhat v ruském a částečně v národním jazyce s překladem.

Zkušenosti z obou cvičení potvrzují, že je nutné, aby příslušníci operační skupiny, kteří budou rozpracovávat cvičení, se seznámili se zájmovým prostorem a předpokládanou reálnou činností vojsk.

Jiná situace je při operačním nebo operačně strategickém cvičení, při kterém dokumentaci zpracovává národní armáda, na jejímž území cvičení probíhá, a to v ruském jazyce.

Důležité jsou i otázky vzájemné součinnosti v průběhu cvičení.

Při cvičení Normblende-82 šlo o získání poznatků ze součinnosti při průlomu nepřátelské obrany s bojovou střelbou. Stanovené úkoly při tomto cvičení vyžadovaly pevné velení a sládní bojové činnosti všech druhů vojsk bez rozdílů národních armád, aby nedošlo k narušení bezpečnostních opatření.

Při cvičení se osvědčila vzájemná informovanost velitelů motostřeleckých pluků o rozhodnutí již v době jejich přijímání. Tím se vytvářejí předpoklady pro zplánování součinnostních otázek a řešení problémů na styku. V průběhu celého cvičení je nutné, aby součinnost, pokud ji neudrží samotní velitelé, udržovali styční důstojníci, kteří musí předat svým velitelům informace o situaci a opatřeních souseda. To umožní vojskům národních armád společně zahájit průlom, současně prolomit přední okraj obrany, zasadit zálohy a splnit další společné úkoly.

I zde se potvrdila nutnost zabezpečit na stupních prapor—pluk další zkvalitnění výuky ruského jazyka a nedopustit tak, aby jazykové odlišnosti vedly k nekonkrétní součinnosti.

Zúčastněné dělostřelectvo na společných vševojskových cvičeních bude zpravidla řízeno a zabezpečováno centrálně. Přitom řídicí štáb musí vzít v úvahu národní zvláštnosti a připomínky odpovědných funkcionářů. V součinnostních otázkách je nutné řešit povětrnostní a topograficko-geodetické zabezpečení, včetně předávání „Meteo-11“.

Při cvičení Družba-82 a Normblende-82 se dále rozšířily poznatky o součinnosti při zásahu PTZ ve prospěch spojeneckých vojsk a potvrdila se nutnost sládní bojové činnosti tak, aby výsledky boje PTZ mohla využít jak vlastní vojska, tak i spojenecké útvary.

V rámci cvičení Normblende-82 a Štít-79 byly získávány zkušenosti z plnění společných palebných úkolů ostrou střelbou a ze vzájemné dělostřelecké podpory. Dosažené výsledky ukázaly, že větší pozornost bude nutné i nadále zaměřit na:

- plnění palebných úkolů z chodu a vedení palebné podpory a palebného doprodu neplánovanými palbami,
- zabezpečení součinnostního spojení,
- plnění palebných úkolů ve prospěch jiné národní armády.

Podobně byly získány i zkušenosti ze součinnosti letecké podpory. Prokázalo se, že pokud u velitele podporované jednotky (útvary) bude působit letecký návodčí, který ovládá ruský jazyk, je letectvo jiné národní armády schopné vést úderu na vyžádání podle situace.

Při cvičení Družba-82 a Normblende-82 se v rámci řešení otázek vzájemné zprávo-
dajské součinnosti osvědčila výměna informací při plánování a při plnění úkolů. Větší důraz však musíme klást na způsob předávání zpráv o nepříteli, který může působit do pásma (úseku) sousedního svazku (útvary) jiné národní armády. Půjde pře-

devšm o včasné a nezkomolené předání těchto zpráv v době pro souseda aktuální.

Úkoly ženijního zabezpečení při společných vševojskových cvičeních může splnit ženijní jednotka jiné národní armády stejně kvalitně jako vlastní jednotka. Předpoklady pro to jsou vytvořeny již stejnou organizací a vybavením těchto jednotek. Přesto se ukazuje, nutnost řešit i zde jazykové odlišnosti a nedopustit, aby měly vliv na pochopení úkolu a kvalitu jeho splnění.

Při cvičení Družba-82 a Granit byla jako jedna z odborných otázek procvičována součinnost vojsk PVO různých národních armád jako rozhodující pro jednotný systém komplexního a neefektivnějšího ničení nepřátelských prostředků vzdušného napadení. Zároveň s tím je však třeba procvičovat i bezpečnost vlastního letectva před vlastními prostředky PVO, kde dosud dochází k řadě omylů v identifikaci. Zkušenosti ukazují na nutnost propojení automatizovaných systémů velení mezi sousedními útvary a svazky PVO národních armád a vzájemnou informací o vzdušném nepříteli a vlastním letectvu.

Z hlediska chemického zabezpečení při spojeneckých a společných vševojskových cvičeních jsou v chemickém vojsku jednotlivých národních armád dobré organizační podmínky, které spočívají v podobné organizaci, vybavení a úkolech. Pravidelně při těchto cvičeních se procvičuje pomoc při odstranění následků, hlavní řízovací MSO ve prospěch jiné národní armády, což je dáno možnostmi útvarů a jednotek chemického vojska všech národních armád.

Velmi důležitou otázkou se ukazuje materiální, technické a zdravotnické zabezpečení při společných vševojskových cvičeních. Zkušenost potvrzuje, že je nutné již při rozpracování cvičení v řídicím štábu organizovat konkrétní dohody k jednotlivým úkolům týlového zabezpečení a vyřešit otázky železničních převozů, výstavby a zabezpečení tábora. Týlové zabezpečení bude zpravidla probíhat vlastními silami a prostředky z vlastních zdrojů dovezem z nejbližší posádky, nebo odběrem ze zdrojů národní armády, kde se cvičení koná. Zásobování neunifikovaným materiálem všeho druhu je nutné organizovat z vlastních zdrojů a na základě zkušenosti ze cvičení Štit-82, Družba-82 i Normblende-82 bude nutné včas vyčleňovat u předávaných jednotek (útvarů) zvýšené zásoby těchto materiálů na dopravních prostředcích. Množství těchto zásob bude záviset na době plnění úkolů.

Organizace boje v terénu a velitelská

činnost na stupni svazek—pluk zpravidla probíhá v ruském jazyce. Rovněž Bojová nařízení zpracovaná v ruském jazyce umožňují velitelům pluku reálně se rozhodnout.

Přitom velitelská činnost ve vlastním štábu a směrem k podřízeným bude v národním jazyce. Rovněž vedení pracovních map a pomocných dokumentů bude v národním jazyce. Pokud bude začleněn pluk do spojeneckého svazku, bude nutné zpracovat Rozhodnutí velitele svazku i pluku v ruském jazyce a zabezpečit u začleňované součásti plně a správně pochopení bojového úkolu. Rovněž rekognoskace a organizace součinnosti bude vedena v ruském jazyce, zpravidla direktivní formou s důrazem na vzájemnou součinnost na styku sousedů v nejdůležitějších fázích boje. Vzhledem k tomu, že i zde by se mohly vyskytnout jazykové problémy, bude účelné zajistit tlumočnicka, aby mohl objasnit vzniklé nejasnosti.

Při samotném vedení boje a udržování součinnosti je však nutné používat pouze ruského jazyka s využitím předem stanovených signálů bezprostředně samotnými veliteli. Velmi důležitou roli sehrává i volba těchto signálů z hlediska výslovnosti, porozumění a zapamatování.

Těmto otázkám je třeba věnovat zvýšenou pozornost hlavně při společných cvičeních s útvary MLA a NLA NDR, kde se mohou vyskytnout větší jazykové problémy.

Začlenění jednotek a útvarů jiné národnosti do vlastní sestavy bylo procvičováno při cvičeních Štit-79 a Družba-82.

Závěry z těchto cvičení ukazují, že nejde pouze o převzetí těchto částí do sestavy a zpracování zápisu, což předpokládá nutnou dobu u praporu do 1 hodiny, u pluku 2—3 hodiny a u svazku 5—8 hodin. Mnohem důležitější je vytvoření časových i materiálních podmínek pro organické splynutí v jeden vícenárodní útvar, svazek, popř. svaz. Doba nutná pro toto organické splynutí v plnohodnotnou bojovou součást bude záviset jednak na schopnostech a připravenosti nadřízeného štábu, operačních skupin i přebírané části, jednak na vytvoření materiálních podmínek pro plnění bojových úkolů v nové sestavě. Proto musíme předvídat a řešit ty problémy, které mohou vzniknout vzhledem ke zvláštnostem jednotlivých národních armád (např. technické a výzbrojní zabezpečení neunifikované techniky a zbraní).

Zkušenosti ze společných vševojskových cvičení potvrzují nutnost včas posilovat začleňované jednotky a útvary technickými prostředky a vytvářet u nich zvýšené zásoby především neunifikovaného materiálu v takovém množství, aby byly schop-

ny vést bojovou činnost asi 2 dny. Vzhledem k tomu, že nejsou ještě zcela překonány některé problémy v otázkách znalosti jazyků a stále existují národní zvláštnosti, bude výhodnější ponechat si po předání útvaru (svazku) část operační skupiny jako styčnou skupinu u štábu spojeneckého svazku (svazu). Při spojeneckých i společných vševojskových cvičeních se potvrdilo, že styčná skupina ve složení 3 až 4 důstojníci zabezpečila předávání vzájemných informací o situaci i úkolech a pomáhala při rozpracování úkolů stanovených velitelem spojeneckého svazku (svazu). Složení, vybavení a zabezpečení těchto skupin závisí na konkrétní situaci a úkolu.

Pro řízení společných vševojskových cvičení je účelné vytvářet ŘC, do kterého včlenit příslušníky operační skupiny národní armády, kteří budou zabezpečovat splnění úkolů hlavního řídicího cvičení u zúčastněných vojsk. To se osvědčilo při cvičeních Štít-79 a Normblende-82, kdy v čele těchto skupin pracovali zástupci velitele svazu, kteří byli zároveň zástupci řídicího pro ČSLA. Podobně tomu bylo i při cvičeních na našem území.

Kromě toho je nutné včlenit do skupiny rozboru důstojníka, který ovládá ruský jazyk a podílí se na zpracování rozboru za vylčený útvar (svazek).

Při cvičeních s bojovou střelbou bude nutné vylčenit pro tuto část cvičení 1—2 důstojníky jako pomocníky pro terčový manévra a 1 důstojníka, který zodpovídá za dodržování bezpečnostních opatření. Tito funkcionáři v době přípravy i průběhu cvičení musí úzce spolupracovat se skupinou reálné činnosti a řídit se jejími pokyny. Rozhodčí u štábu a vojsk budou zpravidla určeni z nadřízeného štábu, a to včetně palebných rozhodčích (při cvičení s bojovou střelbou).

Vlastní příprava ŘC a rozhodčí služby může proběhnout ve 2 dnech, a to jak teoretická, tak i praktická v terénu. Veškeré materiály pro funkcionáře připravuje řídicí štáb. Je účelné, aby jejich rozpracování zabezpečovali jednotliví funkcionáři pro své strany. Každý příslušník ŘC a RS se tak plně seznámí s úkoly vojsk v rámci celého cvičení a v tomto duchu ovlivňuje činnost jednotek.

Teoretická příprava může probíhat v ruském jazyce nebo v národním jazyce za účasti překladatele. Jejím cílem bude:

- seznámit příslušníky ŘC a RS s průběhem cvičení s důrazem na časové plnění jednotlivých učebních úkolů,

- objasnit otázky řízení a součinnosti vojsk, především v těch situacích, kdy může být ohroženo splnění úkolů,

- vysvětlit způsob činnosti jednotlivých druhů vojsk a sladit jejich činnost s činností motostřeleckých a tankových jednotek.

Během 5 hodin mohou být funkcionáři ŘS a RS připraveni na práci v terénu. Rozehra v terénu probíhá ihned v návaznosti na teoretickou přípravu v délce 1—1,5 dne. Zpravidla se organizuje na všech stanovištích. Na každém stanovišti je topografická a taktická orientace a potom jednotliví funkcionáři v terénu upřesňují činnost odborných útvarů a jednotek. Na závěr velitelé divízi jako rozhodčí u velitelů pluků v terénu přednesou předpokládanou činnost vojsk. Tak tomu bylo např. při cvičení Normblende-82.

V této době se palební rozhodčí a pomocník pro terčový manévra za řízení pomocníka pro bezpečnostní opatření přímo na jednotlivých směrech seznamovali se zařízením střelnice, nebezpečnými prostory a bezpečnostními opatřeními na střelnici.

Cvičení Normblende-82 prokázalo možnost přípravy a vedení společných plukovních taktických cvičení s bojovou střelbou. Pro řízení cvičení je účelné vytvořit ředitelství cvičení ze štábu armády, do kterého začlenit zástupce pro národní armádu s jeho pomocníky (oper. odd., OBP, ORVD, polit. odd. a další podle potřeby). Tuto skupinu vybavit spojovacími prostředky (R 4-AT, přenosné rdst) a dopravními prostředky. Rozhodčí službu vytvořit z nadřízeného štábu svazku ve stejném složení a vybavení jako pro řízení plukovního taktického cvičení. Při výběru osob bereme v úvahu i jazykové znalosti, především ruského jazyka a jazyka té země, kde cvičení probíhá.

Vzhledem k problémům, které mohou vzniknout z jazykových odlišností, bude vhodná obměna příslušníků jednotlivých armád při školení ve vojenských školách a akademiích jiných států. Tito funkcionáři by byli schopni zabezpečit všechny součinnostní otázky při společných vojskových cvičeních.